

Wie wordt de Nederlandse Obama?

Op 20 januari wordt Barack Obama benoemd tot president van de Verenigde Staten. Velen noemen zijn verkiezingsoverwinning historisch. Voor het eerst wordt een gekleurde man president van het machtigste land ter wereld. Obama voerde een perfecte campagne en droeg zijn kandidatuur met een waardige zelfverzekerdheid uit. De vraag is nu: wie wordt de Nederlandse Obama?

Menigeen spreekt over de beste campagne ooit. Obama verfijnde technieken die eerder door anderen gebruikt zijn en legde zelf een groot retorisch talent aan de dag. Hij slaagde erin de gemiddelde Amerikaan met zijn pakkende teksten te raken en legde daarmee de basis voor zijn populariteit.

Het aanstaande presidentschap van Obama is een interessant moment om de vergelijking met de Nederlandse politiek te maken. In hoeverre wordt ons land beïnvloed door wat er aan de andere kant van de oceaan gebeurt? Er zijn interessante parallellen te trekken tussen ons land en de Verenigde Staten. Ook is het aardig om te kijken naar de ontwikkeling van de Nederlandse politiek in de toekomst.

'Likeability'

In de Verenigde Staten spelen het imago, de achtergrond en het persoonlijke leven van een presidentskandidaat een belangrijke rol in de stemkeus. Dit begint in Nederland ook steeds nadrukkelijker een factor van betekenis te worden. Het stemmen op een persoon in plaats van een partij is voor veel mensen al realiteit. Dit biedt kansen voor Nederlandse politici om op dezelfde wijze als Obama een persoonlijke campagne te lanceren. De 'likeability factor' van een politicus speelt meer dan ooit een rol in de politiek.

Verder is het in Amerika gebruikelijk een politieke tegenstander te beschimpen, verdacht te maken en keihard aan te vallen. Ondanks de belofte van McCain en Obama om dit niet te doen, lieten de televisiespotjes van beide partijen een ander beeld zien. Tijdens de Tweede Kamer-verkiezingen in 2006 gebruikte Jan-Peter Balkenende deze tactiek door zijn tegenstander Wouter Bos als een draaikont af te schilderen. Een aanval waar de PvdA destijds niet meer van herstelde. In de toekomst zullen dit soort harde aanvallen steeds vaker voorkomen, zeker in verkiezingstijd. Politiek is geen keurig werk meer voor geleerde heren, maar lijkt soms meer op een straatgevecht waarin vooral de peilingen en het aantal stemmen tellen.

Beperkt houdbaar

De verpersoonlicering van de politiek is natuurlijk leuk voor de media, want elk relletje wordt breed uitgemeten. Ook het publiek lijkt het niet te deren. De opkomst tijdens de laatste Kamerverkiezingen was in achttien jaar niet zo hoog geweest. Politici doen graag mee aan het spel waarin elke seconde aandacht er één is. Dit draagt er wel toe bij dat de houdbaarheid van politici steeds korter wordt. Bevalt een politicus niet? Dan wordt deze gewoon vervangen door een ander.

Het is niet per se slecht dat de wijze van politiek bedrijven in ons land verandert. Door de jaren heen is het parlement altijd al een spiegel van de samenleving geweest. Veranderingen in de maatschappij voltrekken zich ook in het parlement. De

partijen zullen zich ook wel moeten aanpassen aan de hedendaagse maatschappij, uiteindelijk is het toch de kiezer die bepaalt.

Het aanstaande presidentschap van Obama is voor velen een mijlpaal. Obama zet tegelijk een nieuwe standaard voor het bedrijven van politiek. Politici in Nederland zullen niet alleen geïnspireerd zijn om eenzelfde kracht aan de dag te leggen als Obama, maar zullen ook de door hem gebruikte technieken overnemen. Het campagnevoeren zal de komende jaren verfijnd worden. Ook in Nederland zullen we sterk persoonsgebonden campagnes gaan meemaken. En we moeten niet vreemd opkijken als tijdens de volgende verkiezingen de partijen elkaar feller dan ooit bestrijden. De gedachte dat politiek alleen draait om de inhoud is allang achterhaald. De politiek lijkt meer dan ooit te draaien om de man, en niet om de bal.

Frits Bloemberg

Frits Bloemberg is trainer en gespreksleider van Het Debatbureau, een bedrijf dat trainingen geeft in debatteren.